

РОЛЬ ТА МІСЦЕ АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗВИТКУ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Подгаєцький А.В., Березовський В.А.

Інститут фізичного виховання та спорту НПУ імені М.П.Драгоманова

За даними ВООЗ, на початок ХХІ століття в світі нараховується понад 10 відсотків осіб з особливими потребами, 100 мільйонів із яких складають діти-інваліди.

Не кращою є ситуація в Україні. Понад 2,5 мільйони громадян є інвалідами, з них 1,2 мільйони – інваліди 1 та 2 груп. Щорічно в Україні вперше визнаються інвалідами майже 250 тисяч осіб, і цей показник постійно збільшується. Згідно з державною статистичною звітністю, дитяча інвалідність, навіть на фоні зниження народжуваності, в період з кінця 90-х років зростає в Україні на 25,4 відсотки [1].

На сучасному етапі важливим завданням є підвищення якості життя інвалідів у форматі такого соціального феномену ХХ – ХХІ ст., яким є адаптивна фізична культура (АФК). Саме АФК виступає як універсальний засіб фізичної, психічної та соціальної адаптації. АФК інтегрує в собі три складові – корекційну педагогіку, медицину та фізичну культуру. Структурними компонентами АФК є: адаптивне фізичне виховання (АФВ); адаптивна рухова рекреація (АРР); адаптивний спорт (АС); адаптивна фізична реабілітація (АФР) [2].

У досліджуваному нами віці (від 17 до 28 років) провідною є професійно-навчальна діяльність. Змістом фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності на даному віковому етапі переважно є АФВ, АРР та АС, які здійснюються у роботі освітньо-виховних, реабілітаційно-оздоровчих закладах та трудових підприємствах. АФР, що реалізується у вигляді масажу, лікувальної гімнастики та фізіотерапії, якщо і здійснюється, то вже у значно меншій мірі у порівнянні з попереднім (шкільним) віковим етапом.

Внаслідок позитивних змін у законодавстві України змінилося ставлення не тільки суспільства по відношенню до інвалідів, але й самих інвалідів до діяльності у суспільстві. Вже не перший рік спортсмени-інваліди гідно представляють Україну та перемагають на Параолімпійських, Дефлімпійських та Спеціальних (Special olympics), Олімпійських іграх (1).

Не зважаючи на великі досягнення у сфері АФК, нажаль, досить незначна кількість осіб із особливими потребами після закінчення школи продовжують заняття з АФВ. Низький рівень розумової активності призводить не тільки до погіршення стану здоров'я, але й стає однією з причин соціальної, психічної та фізичної депривації, в якій перебувають інваліди.

Таким чином, на сучасному етапі ми вважаємо за необхідне здійснювати розробку нових програм, здатних покращити роботу в галузі АФК не тільки в системі шкільної освіти, а й у системі вищих навчальних закладів.

Література:

2. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – К.:Наукова думка, 2003.
3. Литош Н.Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями в развитии. М.: СпортАкадемПрес, 2002.

ПОТРЕБА В ФІЗИЧНОМУ САМОВДОСКОНАЛЕННІ ТА ОСНОВИ МЕТОДИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ

Полухін Ю.В., Зеніна І.В.

Національний технічний університет України „КПІ”

Під фізичним самовдосконаленням розуміється сукупність прийомів і видів життєдіяльності, що визначають і регулюють позицію людини відносно свого фізичного розвитку, підготовленості і стану здоров'я. Детермінуючи формування потреби, фізкультурно-спортивна діяльність тим самим сприяє оздоровленню, активізує розвиток особистих і професійних якостей людей [1].

Як особистісна якість, фізичне самовдосконалення може мати різний ступінь активності - від пасивної до рівня розвинутої потреби, а також різну спрямованість - від егоїстичної до соціально значимої. Слід також мати на увазі, що процес цей суто індивідуальний, оскільки у кожній людині складається своя «неповторна сукупність суспільних відносин і пов'язаних з ними особливих і індивідуальних видів діяльності, поведінки, традицій і звичок» [2].

У фізичному вихованні студентів основна увага традиційно зосереджена на підвищенні рівня їх загальної фізичної і спортивно-технічної підготовленості. Виховання ж потреби у фізичному самовдосконаленні, самозбагаченні особи за допомогою фізкультурно-спортивної діяльності на практиці частіше за все здійснюється стихійно. Не враховується, що розвиток фізичних якостей і формування потреби дві різні педагогічні задачі, які розв'язуються засобами певної спрямованості.

Тому в цілісному навчально-виховному процесі повинне бути знайдено і реалізовано правильне співвідношення засобів рішення цих задач, бо вони різною мірою впливають на формування і розвиток особи. Формування потреби у фізичному самовдосконаленні, як педагогічний процес, в умовах вузівського навчання припускає наступне: співробітництво соціальному і професійному становленню особи